

จิตอาสาทางสังคมของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์
Volunteer Spirit of Reserve Officer Training Cops Students (ROTCS) of
Anukulnaree School, The Secondary Educational Service Area Office
24, Kalasin Province

อภิญญา สาวิภาค¹, ทศนีย์ นาคุณทรง² และทัชชววัฒน์ เหล่าสุวรรณ³
Apinya Sawipak¹, Thatsanee Nakunsong² and Tatchawat Laosuwan³

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่องจิตอาสาทางสังคมของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปีโรงเรียนอนุกุลนารี 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี โดยจำแนกตามเพศและชั้นปีและ 3) เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปี โรงเรียนอนุกุลนารี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี ชั้นปีที่ 1 2 และ 3 จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t (t-test) และค่า F (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารีทุกชั้นปีมีระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติทุกๆ ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45) 2) ระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารเพศหญิง ($\bar{X}$ = 4.48) มากกว่านักศึกษาวิชาทหารเพศชาย ($\bar{X}$ = 4.44) และจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ($\bar{X}$ = 4.52) และ ชั้นปีที่ 2 ($\bar{X}$ = 4.49) มากกว่าชั้นปีที่ 3 ($\bar{X}$ = 4.30) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) นักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร ว่าควรจัดกิจกรรม ด้านการเสียสละต่อสังคม ด้านการปลูกฝังให้เป็นผู้ให้ และควรปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนต่างๆ ให้ทันสมัย เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นตามลำดับ

คำสำคัญ : จิตอาสาทางสังคม ; นักศึกษาวิชาทหาร

¹นักศึกษาสาขาสังคมศึกษา (แผนวิชาชีพรู) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The objectives of the research entitled “Volunteer Spirit of Reserve Officer Training Cops Students (ROTCS) of Anukulnaree School, The Secondary Educational Service Area Office 24, Kalasin Province” are 1) to study volunteer spirit/practice level of ROTCS of Anukulnaree School 2) to compare volunteer spirit/practice level of ROTCS of Anukulnaree School classified by gender and class level, and 3) to study the opinion and suggestion about volunteer spirit/practice level of ROTCS of Anukulnaree School. The 150 samples were randomized from first, second and third year ROTCS of Anukulnaree School. Research instrument was questionnaire. The data were analyzed using frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings were as follows: 1) The volunteer spirit/practice level of all ROTCS of Anukulnaree School were high level in all aspects ($\bar{X}$ =4.45) 2) The volunteer spirit/practice level of female ROTCS ($\bar{X}$ =4.48) was significantly higher than male ROTCS ($\bar{X}$ =4.44) and The volunteer spirit/practice level of first year ROTCS ($\bar{X}$ =4.52) and second year ROTCS ($\bar{X}$ =4.49) were significantly higher than third year ROTCS ($\bar{X}$ =4.30) statistical significance of 0.05. and 3) Appropriate materials and equipment should be sufficiently provided was most opinion and suggestion for the development of volunteer spirit/practice level of ROTCS, Learners' development activities management in 2 aspects; Sacrifice to society and implantation to support of all ROTCS, and morality should be more educated, respectively.

Keywords : Volunteer spirit, Reserve Officer Training Cops Students (ROTCS)

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้มนุษย์ก้าวเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารที่เรียนรู้ซึ่งกันและกันได้จากทุกมุมโลก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ มีผลอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ดังนั้น การที่บุคคลจะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขจำเป็นต้องมีความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยการผ่านกระบวนการคิด ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลนั้นกลายเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเหมาะสมด้วยเหตุนี้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องของการ

คิดจึงได้รับความสนใจและถูกกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากการที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงมีความจำเป็นในการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ให้มีความรักความเป็นไทย ซึ่งได้มีทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม Bandura (1977) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดย Bandura (1977) ให้ความเห็นว่าการที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ขึ้นไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาจากการแสดงออกเสมอไป

หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ (Acquired) ก็ถือว่าการเกิดการเรียนรู้แล้วถึงแม้ว่าจะยังไม่มีมีการแสดงออกก็ตาม และการแสดงออกของพฤติกรรมก็สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ เชื่อว่าการเรียนรู้ของคนส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวแบบในการเรียนรู้ผ่านตัวแบบสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมกัน กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ดังนี้ (สรวงศ์ไคว้ตระกูล, 2548, น 240-244) 1) กระบวนการใส่ใจ 2.กระบวนการจดจำ 3.กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ 4.กระบวนการตั้งใจ

โรงเรียนอนุกุลนารี เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้เปิดสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยได้ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหารกิจกรรมชุมนุม ชมรม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาจิตอาสาทางสังคมของนักเรียนที่เรียนกิจกรรมนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี เพราะได้รับการฝึกอบรมต่างๆ ทั้งทางกายทางใจ เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง ผู้คนต่างมุ่งหวังผลประโยชน์เพื่อตนเอง เพิกเฉยต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้จะทำให้ทราบว่า

นักศึกษาวิชาทหารมีจิตใจ และสร้างเสริมนิสัยในการทำประโยชน์เพื่อสังคม รู้จักและเข้าใจ รวมทั้งปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคม ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและนักเรียนโรงเรียนอนุกุลนารีได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาตนเอง และรับใช้สังคมส่วนรวม และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปี โรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยจำแนกตามเพศและชั้นปี
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับ จิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปี โรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ขอบเขตการวิจัย

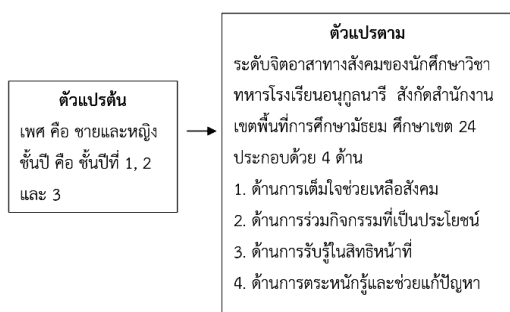
1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิชาทหารที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ 1,2 และ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 150 คน
2. ขอบเขตด้านตัวแปร
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ นักศึกษาวิชาทหาร ระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3โรงเรียนอนุกุลนารี โดยจำแนกตามชั้นปี
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติด้านการเต็มใจช่วยเหลือสังคม ด้านการร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ด้านการรับรู้ในสิทธิหน้าที่ และด้านการตระหนักรู้ และช่วยแก้ปัญหา

2.3 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาในช่วงเดือน

สิงหาคม พ.ศ. 2561 – ตุลาคม พ.ศ. 2561

กรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักศึกษาวิชาทหารที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 239 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิชาทหารที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 150 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ และชั้นปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

ประกอบด้วย ด้านการเต็มใจช่วยเหลือสังคม ด้านการร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ด้านการรับรู้ในสิทธิหน้าที่ และด้านการตระหนักรู้และช่วยแก้ปัญหา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรอง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดสอบ และตอบแบบสอบถาม

3.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2561 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 150 คน ซึ่งผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละชุดไปลงรหัสเพื่อคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานคือการวิเคราะห์ t (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาวิชาทหาร
จำแนก ตามเพศ และระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	95	63.33
หญิง	55	36.67
รวม	150	100.00
2. ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	55	36.67
ชั้นปีที่ 2	57	38.00
ชั้นปีที่ 3	38	25.33
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 เป็นเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาวิชาทหารที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และน้อยที่สุด คือ กำลังศึกษาอยู่ใน

ระดับชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33

2. การวิเคราะห์ระดับจิตอาสาทางสังคมและการเปรียบเทียบระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติโดยจำแนกตามเพศและชั้นปีของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ภาพสินธุ์ ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$ และ $\bar{X} = 4.48$) และนักศึกษาวิชาทหารเพศหญิงมีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติสูงกว่านักศึกษาวิชาทหารเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำแนกตามชั้นปีพบว่า นักศึกษาวิชาทหารชั้นปี 1 มีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนนักศึกษาวิชาทหารชั้นปี 2 ($\bar{X} = 4.49$) และชั้นปี 3 ($\bar{X} = 4.30$) มีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย Scheffe พบว่านักศึกษาวิชาทหารชั้นปี 1 กับ ชั้นปี 2 มีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และมากกว่านักศึกษาวิชาทหารชั้นปี 3

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรจัดกิจกรรมด้านการเสียสละต่อสังคม	13
2	ควรจัดกิจกรรมด้านการปลูกฝังให้เป็นผู้ให้	5
3	ควรปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนต่างๆ ให้ทันสมัย เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	1

จากตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระดับจิตอาสาทางสังคม/การปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร พบว่า ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร

พบว่า ควรส่งเสริมกิจกรรมด้านการเสียสละ ด้านการปลูกฝัง ให้เป็นผู้ให้ และควรปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนต่างๆ ให้ทันสมัย เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลและสรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ระดับจิตอาสาทางสังคมของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมด 3 ข้อ ได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับจิตอาสาทางสังคมนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทุกชั้นปี พบว่า นักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปี มีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกๆ ด้าน เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารทุกคนมีอายุ 16 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในขั้นการทำตามคำสั่งสัญญา ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยในขั้นดังกล่าว นักเรียนจะสามารถควบคุมใจตนเองได้ และมีการตัดสินใจโดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำคนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น (ศิริสุข นาคะเสนีย์ และคณะ, 2557, น. 9) แต่อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ ที่ได้ศึกษาสภาพจิตอาสา และปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีอายุระหว่าง 16-18 ปี ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตอาสาเท่ากับ 3.35 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550, น.131) แสดงให้เห็นว่าผลค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาวิชาทหารมีความแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านกิจกรรมระหว่างเรียน โดยกิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนมีจิตอาสาต้องยอมเสียสละความสุขส่วนตัว แม้กระทั่งเวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม

2. จากผลการเปรียบเทียบระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 24 โดยจำแนกตามเพศและชั้นปี พบว่า นักศึกษาวิชาทหารเพศหญิงมีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติสูงกว่านักศึกษาวิชาทหารเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นเพราะนักเรียนหญิงมีความประสงค์ มาเรียนวิชาทหารด้วยความต้องการของตนเองและมองว่าการเรียนวิชาทหารจะเป็นประโยชน์กับตัวเองในยามว่างโดยไม่เห็นว่าการฝึกวิชาทหารจะทำให้ตัวเองเหน็ดเหนื่อย (อาจารย์รักษ์คิด, 2559, น. 160) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทวัฒน์ ขุนซี ซึ่งได้ศึกษาการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน พบว่า นักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (นันทวัฒน์ ขุนซี, 2546, น. 39) และเมื่อวิเคราะห์ระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติในแต่ละด้านของนักศึกษาวิชาทหาร จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาวิชาทหารชั้นปี 1 กับ ชั้นปี 2 มีระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และสูงกว่านักศึกษาวิชาทหารชั้นปี 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิมลพรรณ อาภาเวท และคณะ (2556, น. 58) ได้ศึกษาความแตกต่างของอายุต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา พบว่า อายุมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปีจะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสามากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่า 17 ปี

3. จากผลข้อเสนอแนะที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับจิตอาสาทางสังคมหรือการปฏิบัติของนักศึกษาวิชาทหาร โดยนักศึกษาวิชาทหารต้องการให้โรงเรียนควรจัดกิจกรรม ด้านการเสียสละ ควรจัดกิจกรรมด้านการปลูกฝังให้เป็นผู้ให้ และควรปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนต่างๆ ให้ทันสมัย เพื่อให้การสอน มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาทหาร ที่ต้องการให้โรงเรียนเตรียมกิจกรรม และเทคนิควิธีการการสอนต่างๆ สอดคล้องกับทศนา แหมมณี ที่ได้กล่าวไว้ว่าเทคนิคการสอน และ

กิจกรรมเป็นกลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการเพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (ทิตินา แชมมณี, 2554, น. 415)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาจิตอาสาทางสังคมของนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนอนุกุลนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ทำให้ทราบว่าเพศและชั้นปี มีผลต่อระดับ จิตอาสาทางสังคม หรือการปฏิบัติในแต่ละด้าน ดังนั้นเพื่อยกระดับจิตอาสาของนักศึกษาวิชาทหารให้สูงขึ้นและมีความต่อเนื่อง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษาวิชาทหารควรมีการวางแผนการพัฒนาจิตอาสา โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาให้กับนักศึกษาให้เหมาะสมกับวัยอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อประสิทธิผลในการบริหารให้มีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมด้านการเสียสละ และด้านการปลูกฝังให้เป็นผู้ให้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ. (2551). **จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะระดับเยาวชนใน สถาบันอุดมศึกษา**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเทอร์น. 2(2): 23-33.
- กรรณิกา มาโน. (2553). **ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โครงการเอไอเอส แบ่งปันน้ำใจ คืนกำไรสู่สังคม. (2552, ตุลาคม). **เอไอเอสสร้างจิตอาสาปลูกจิตสำนึก พนักงานช่วยเหลือสังคม**. สารคดี25(296): 27.

โครงการ CAT จิตอาสาผู้ช่วยสอน. (2552, ตุลาคม). **CAT จิตอาสา...สำนึกดีจากภายในสู่ภายนอกอีกหนึ่งพลังสร้างสรรค์เพื่อสังคม**. สารคดี. 25(296): 29.

ณัฐนิชากร ศรีบูรณ์. (2550). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แชมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.

ธนิดา ทองมีเหลือ; และคณะ. (2550, กันยายน). **รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่ ส่งผลต่อจิต สาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 13(1): 92- 103.

นันทรัตน์ ปรีวีดิธรรม. (2553) **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของเด็กและเยาวชนที่รับทุนการศึกษาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กรุงเทพฯ.

- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านหนังสือเรียนเลิมเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะในการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 2. ปรินญา นิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาร์กเกอร์ เจ. ปาล์มเมอร์. (2554). กล้าที่จะสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สอนเงินมีมา.
- ปิยะนาถ สรวิสูตร. (2552). แรงจูงใจของผู้นำเยาวชนที่มีจิตอาสาในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม: กรณีศึกษา สมาเยาวชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2561). “ความหมายเกี่ยวกับจิตอาสา”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.volunteerspirit.org/?q=node/203>. สืบค้น 15 เมษายน 2561.
- ปริยา นิลมาตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม..
- มิชิตา จาปาเรศ รอดสุทธิ. (2550). จิตอาสาคืออะไร. ประชาชาติธุรกิจ. ตอนที่ 38 หน้า 10-11.
- วิมลพรรณ อาภาเวท และเนติศา ชัยศุภมงคลลาภ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ศิริสุข นาคะเสนีย์. (2557) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิต ทุกช่วงวัย เล่ม 1, แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็ก ตอนกลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาจารย์ รัชชิต. (2559). แรงจูงใจในการเข้าเรียนวิชาทหารและการถ่ายทอดทางสังคมสู่วิชาชีพทหาร: กรณีศึกษา นักศึกษาวิชาทหารหญิง ศูนย์การกำลังสำรอง กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรนุช แสงสุข (2557). การศึกษาจิตอาสาทางสังคมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- Bandura and Albert. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey : Prentice Hall.
- Champagne, Louise Desmarais. (2007) “Physical Education Teachers as Allies to Aboriginal Student :Dimensions of SocialConsciousness,” Masters Abstracts International. 45(3) :

Kraft, F. N. (1992). **Nurturing social consciousness through church education.** Dissertation Abstracts International, 53(5), 1465.

